

Ekonomisk prognos 2023

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Malmö stad

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Ekonomisk utveckling under året.....	4
Budgetavvikelse per verksamhetsområde	4
Budgetavvikelse	4
Analys av avvikelse i förhållande till nämndens driftbudget	4
Verksamhetsområde Arbetsmarknad och ekonomiskt bistånd	6
Verksamhetsområde Individ och familj.....	8
Verksamhetsområde Boende, tillsyn och service	10
Verksamhetsområde Stab och förvaltningsövergripande kostnader	12
Analys av avvikelse i förhållande till nämndens investeringsram.....	13
Resultaträkning.....	14

Sammanfattning

Ekonomisk prognos 2023 är årets första uppföljningsrapport och omfattar nämndens bedömning av den ekonomiska utvecklingen och prognostiserat ekonomiskt utfall för året. Rapporten utgör också underlag för kommunstyrelsens rapportering till kommunfullmäktige av den ekonomiska utvecklingen för staden.

För 2023 har kommunfullmäktige tilldelat arbetsmarknads- och socialnämnden en kommunbidragsram på totalt 4 010 miljoner samt en investeringsram som uppgår till 8 miljoner kronor.

Nämnden redovisar ett överskott för perioden januari–april på knappt 83 miljoner kronor. Överskottet förklaras främst av att kostnaderna för utbetalt ekonomiskt bistånd blivit 51 miljoner kronor lägre än budgeterat hittills under våren. Dessutom har den budgeterade reserven på 110 miljoner kronor fördelats över hela året, men ännu inte förbrukats.

För hela 2023 prognostiseras ett sammantaget överskott på 80 miljoner kronor, vilket motsvarar 2 procent av tilldelat kommunbidrag. Överskottet förklaras huvudsakligen av att kostnaderna för utbetalt ekonomiskt bistånd blir lägre än budgeterat samt att den centrala reserven inte kommer att nyttjas fullt ut. Dessutom har verksamheten även i år vissa överskott till följd av svårigheter att rekrytera rätt kompetens till vakanta tjänster. Arbete pågår med strategier och åtgärder för att komma till rätta med denna problematik inför 2024.

Prognosen är förknippad med osäkerhet till följd av det samhällsekonomiska läget och hur långtgående effekterna av lågkonjunkturen blir framöver för Malmöborna. Den totala prognosen innehåller därför en övergripande justeringspost på 61 miljoner kronor för att spegla denna osäkerhet. Utvecklingen avseende ekonomiskt bistånd följer i nuläget en positiv trend, men erfarenhet visar att förändringar i samhälls ekonomin kan få snabbt genomslag på försörjningsstödet. Verksamhetsområdenas prognoser avseende bland annat arbetsmarknadsanställningar, externt köpt vård och flyktingmottagande är också förknippade med stor osäkerhet och stora risker för snabba förändringar. Utfallet kommer att följas noggrant under året och prognoserna uppdateras löpande, med en djupare uppföljning i *Delårsrapport 2023* i september.

Med anledning av vissa ekonomiska obalanser i olika delar av verksamheten föreslås nämnden besluta om en omfördelning av kommunbidrag mellan verksamhetsområden, från den förvaltningsövergripande reserven, i samband med beslut om *Ekonomisk prognos*. De förändringar som föreslås är inte inarbetade i denna rapport utan kommer att verkställas efter nämndens beslut i maj.

Nämnden prognostiserar ett ökat investeringsbehov under året och begär därför utökad investeringsram från kommunstyrelsen till totalt 15 miljoner kronor. Orsaken till de ökade investeringarna är dels kvarstående effekter av förra årets stora omflyttningar av flera verksamheter, dels eftersatt underhåll av larm- och brandskyddssystem i lokaler. Ett arbete pågår för att utveckla nämndens processer för styrning och planering av investeringar och lokalförsörjning.

Ekonomisk utveckling under året

Budgetavvikelse per verksamhetsområde

VERKSAMHETSOMRÅDE (Tkr)	Kommunbidrag	Utfall budgetavvikelse
Arbetsmarknad och ekonomiskt bistånd (AMA EBB)	1 626 579	92 600
Individ- och familjeomsorg (IFO)	1 700 670	-20 000
Boende, tillsyn och service (BTS)	402 896	-33 000
Stab och förvaltningsövergripande kostnader (Stab o öv)	279 649	40 400
SUMMA	4 009 794	80 000

Budgetavvikelse

Driftbudget

Tkr	Utfall jan-april	Prognos helår
Nettokostnad	-1 266 453	-3 929 794
Kommunbidrag	1 348 968	4 009 794
Resultat (budgetavvikelse)	82 515	80 000

Prognostiserad budgetavvikelse helår - viktigaste förklaringar

Arbetsmarknadsanställningar (AMA EBB)	-74 000
Utbetalt ekonomiskt bistånd (AMA EBB)	171 900
Insatser, egen och extern regi, inklusive ensamkommande barn (IFO)	-27 400
Myndighetsfunktion och ledning socialtjänst (IFO)	7 400
Akutboende och boende för våldsutsatta, hemlöshet (BTS)	-42 600
Överskott central reserv (Stab o öv.)	35 200
Övriga avvikelser (samtliga verksamhetsområden)	9 500
Summa budgetavvikelser	80 000

Investeringsram

Tkr	Prognos	Budget	Avvikelse
Inventarier och lokalanpassningar (bl. a. säkerhets- och brandskyddssystem)	15 000	8 000	-7 000

Analys av avvikelse i förhållande till nämndens driftbudget

För 2023 har kommunfullmäktige tilldelat arbetsmarknads- och socialnämnden en kommunbidragsram på totalt 4 010 miljoner samt en investeringsram som uppgår till 8 miljoner kronor. I denna rapport analyseras nämndens ekonomiska resultat för perioden januari–april och prognostiserade resultat för helåret 2023 samt orsakerna till eventuella budgetavvikelser.

Genom arbetsmarknads- och socialnämndens beslut om nämndsbudget 2023 i januari fördelades tilldelat kommunbidrag mellan nämndens verksamhetsområden: *Arbetsmarknad och ekonomiskt bistånd, Individ och*

familj, Boende, tillsyn och service samt *Stab och förvaltningsövergripande kostnader*. Verksamhetsområdenas kommunbidrag utökades med totalt knappt 243 miljoner kronor jämfört med 2022 för förväntade ökningsar av lönekostnader, personalomkostnader och övriga kostnader. Utöver det gjordes ytterligare förändringar i form av omfördelningar mellan verksamhetsområdena. Liksom föregående år budgeterades också en förvaltningsövergripande reserv inom verksamhetsområde *Stab och förvaltningsövergripande kostnader*, i syfte att möjliggöra strategiska satsningar eller omfördelningar av resurser under året för att parera den ekonomiska utvecklingen.

Analysen av nämndens avvikelse i förhållande till driftbudget utgår från de fyra verksamhetsområdena.

Viktiga förändringar avseende nämndens ramar 2023

Till och med år 2022 hade nämnden ytterligare en kommunbidragsram – *Statsbidrag flyktingar* – som omfattade vissa intäkter från Migrationsverket för mottagande av flyktingar. Nämnden ansvarade för administration av ramen, men tog inte del av intäkterna. Intäktsramen ingick i kommunfullmäktiges övergripande finansiering av kommunbidragen till nämnderna. Enligt beslut i kommunfullmäktige i september 2022 avvecklas denna särskilda intäktsram från och med 2023 (§197, KF 2022-09-01, STK-2021-1351). Istället får nämnden del av de intäkter som inkommer från Migrationsverket direkt till verksamheten som berörs.

Den 23 mars 2023 beslutade kommunfullmäktige att ansvaret för anskaffning och förvaltning av bostadslägenheter för personer för vilka kommunen har ett särskilt ansvar skulle överföras från tekniska nämnden till arbetsmarknads- och socialnämnden från och med den 1 maj 2023 (KF 2023-03-23, §56, STK-2022-1446). Beslutet innebär att verksamheten *Lägenhetsenheten* överförs till arbetsmarknads- och socialnämnden, inklusive ett kommunbidrag om drygt 11 miljoner kronor för 2023 och totalt knappt 18 miljoner kronor från och med 2024. Enligt Malmö stads rutiner ska denna verksamhet inte ingå i *Ekonomisk prognos* för arbetsmarknads- och socialnämnden, eftersom verksamheten överförs efter den period rapporten utgår ifrån. Mer om lägenhetsenheten och en prognos över dess ekonomiska utfall kommer i *Delårsrapport 2023* i september.

Övergripande kommentar till budgetavvikelse

Arbetsmarknads- och socialnämnden redovisar ett överskott för perioden januari–april på knappt 83 miljoner kronor. Överskottet förklaras främst av att kostnaderna för utbetalt ekonomiskt bistånd blivit 51 miljoner kronor lägre än budgeterat hittills under våren. Dessutom har den budgeterade reserven på 110 miljoner kronor fördelats över hela året, men ännu inte förbrukats. Periodavvikelsen förklaras närmare under respektive verksamhetsområde nedan.

För hela 2023 prognostiseras ett sammantaget överskott för arbetsmarknads- och socialnämnden på 80 miljoner kronor, vilket motsvarar 2 procent av tilldelat kommunbidrag. Överskottet förklaras huvudsakligen av att kostnaderna för utbetalt ekonomiskt bistånd blir lägre än budgeterat samt att den centrala reserven inte kommer att nyttjas fullt ut. Dessutom har verksamheten även i år vissa överskott till följd av svårigheter att rekrytera rätt kompetens till vakanta tjänster. Arbete pågår med strategier och åtgärder för att komma till rätta med denna problematik inför 2024. Prognosen är förknippad med osäkerhet till följd av det samhällsekonomiska läget och hur långtgående effekterna av lågkonjunkturen blir framöver för Malmöborna.

Med anledning av vissa ekonomiska obalanser i olika delar av verksamheten föreslås nämnden besluta om en omfördelning av kommunbidrag mellan verksamhetsområden, från den förvaltningsövergripande reserven, i samband med beslut om *Ekonomisk prognos*. De förändringar som föreslås är inte inarbetade i denna rapport utan kommer att verkställas efter nämndens beslut i maj. Information om föreslagna omfördelningar följer under respektive verksamhetsområde nedan.

Omvärldsfaktorer som påverkar nämndens verksamheter och ekonomi

Utvecklingen av nämndens verksamheter och ekonomi är tätt förknippad med samhällsutvecklingen, händelser i staden samt utvecklingen av konjunktur och arbetsmarknad. En djupare uppföljning av

verksamheterna utifrån grunduppdraget samt kommunfullmäktiges mål och uppdrag kommer i *Delårsrapport 2023* i september. Några faktorer är dock viktiga att lyfta fram redan nu som bakgrund till prognosen eftersom de påverkar verksamhetens utveckling och möjligheter till effektivisering.

Den ekonomiska nedgången som skedde under 2020 vände snabbt under 2021 och 2022 då många kommuner redovisade historiskt starka ekonomiska resultat. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) beskriver dock ett dystrare läge för kommunerna under 2023 i sin senaste Ekonomirapport (*Ekonomirapporten, maj 2023 – om kommunernas och regionernas ekonomi*). Den höga inflationen, ökade pensionskostnader och stigande räntekostnader pressar kommunernas kostnader och medför att det kommunala skatteunderlaget urholkas. Sverige är inne i en lågkonjunktur, med sjunkande tillväxt, som väntas bestå även under 2024. Arbetsmarknaden och arbetslösheten håller dock hittills emot relativt väl till följd av den kompetensbrist som råder i många sektorer.

I Malmö och för arbetsmarknads- och socialnämndens verksamheter har den pågående lågkonjunkturen ännu inte fått fullt genomslag på nämndens målgrupper och deras behov av stöd och hjälp. Läget på Malmös arbetsmarknad är fortfarande gott och arbetslösheten har minskat något för flera grupper. Ekonomiskt bistånd följer fortsatt en positiv trend med minskande antal hushåll som får en utbetalning varje månad. Utvecklingen inför 2024 är dock i nuläget mer svårbedömd och kommer att följas noga under året.

Verksamhetsområde Arbetsmarknad och ekonomiskt bistånd

Verksamhetsområde *Arbetsmarknad- och ekonomiskt bistånd* är nämndens näst största med en budget för 2023 som uppgår till drygt 1,6 miljarder kronor eller 41 procent av nämndens totala kommunbidrag. Drygt 60 procent av budgeten utgörs av utbetalt ekonomiskt bistånd och resterande budget fördelar sig mellan myndighetsfunktion för ekonomiskt bistånd och boende samt arbetsmarknadsinsatser.

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott för perioden januari–april på knappt 30 miljoner kronor. Överskottet förklaras till största delen av att kostnaderna för utbetalt ekonomiskt bistånd blivit 51 miljoner kronor lägre än förväntat under perioden. Dessutom redovisas överskott avseende myndighetsfunktion, handläggare och övriga kostnader inom avdelningarna för arbetsmarknadsinsatser och ekonomiskt bistånd och boende. Överskotten i dessa avdelningar beror till stor del på personalomsättning och svårigheter att rekrytera rätt kompetens till vakanta tjänster. Överskotten minskas av ett underskott avseende arbetsmarknadsanställningar på 33 miljoner kronor.

För hela 2023 prognostiseras ett sammantaget överskott på knappt 93 miljoner kronor, vilket motsvarar knappt 6 procent av tilldelat kommunbidrag. Överskottet avseende utbetalningar av ekonomiskt bistånd beräknas öka under året till totalt 172 miljoner kronor. Underskottet för arbetsmarknadsanställningar beräknas också öka till totalt 75 miljoner kronor. Mer om vad som ligger bakom dessa avvikelser följer under respektive rubrik nedan.

Till följd av osäkerhet kring de nationella förutsättningarna och därmed kommunens kostnader för arbetsmarknadsanställningar under 2023 samt osäkerhet kring kommunstyrelsens medel inom *Jobbpakt* gjordes inte någon större ökning av budgeten för arbetsmarknadsanställningar i förhållande till 2022 års utgångsläge. Istället reserverades medel i den förvaltningsövergripande reserven för att under året kunna hantera obalanser. Överskottet avseende ekonomiskt bistånd innebär nu en möjlighet till växling av kommunbidrag från utbetalning av bistånd till finansiering av arbetsmarknadsanställningar istället för att nyttja den övergripande reserven. Dessutom kommer nämnden att vid sitt sammanträde i maj behandla en ansökan hos kommunstyrelsen om totalt knappt 24 miljoner kronor ur medel avsatta inom *Jobbpakt*. Om ansökan beviljas inkommer totalt 15 miljoner kronor i ökad finansiering av arbetsmarknadsanställningarna. Växling av resurser inom verksamhetsområdet mellan ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsinsatser kommer att genomföras med beaktande av eventuella medel från *Jobbpakten*.

Arbetsmarknadsinsatser

För arbetsmarknadsinsatserna redovisas ett sammantaget underskott för perioden januari–april på 25 miljoner kronor. Totalt prognostiseras ett underskott för hela 2023 på 74 miljoner kronor. Orsaken till

underskottet för såväl perioden som helåret är att arbetsmarknadsanställningarna kostar mer än budgeterat (33 miljoner kronor för januari–april, vilket växer till 75 miljoner kronor på helåret). Som beskrivits ovan var det en medveten strategi i budgeten att avvaka med en utökning av kommunbidraget för arbetsmarknadsanställningar. Prognosbedömningen utgår från att det genomsnittliga antalet pågående anställningar per månad under 2023 uppgår till omkring 900, vilket är vad som planerades i budgeten. För 2023 prognostiseras den totala nettokostnaden till 126 miljoner kronor. Målsättningen för hösten är 800 samtidigt pågående anställningar, vilket är en nivå som nämnden bedöms kunna hantera långsiktigt givet de ekonomiska förutsättningarna.

Arbetsmarknadsanställningar är fortsatt ett viktigt verktyg för förankring på arbetsmarknaden för nämndens målgrupper, och för att exempelvis kunna anordna platser inom satsningar såsom det nya uppdraget via Arbetsförmedlingen om jobb för ungdomar. Den gynnsamma utvecklingen på arbetsmarknaden ger också goda förutsättningar till ett reguljärt arbete.

Det råder fortsatt osäkerhet kring förutsättningarna och därmed kommunens kostnader för arbetsmarknadsanställningar under 2023. Detta beror dels på osäkerheten kring inriktningen för den statliga arbetsmarknadspolitiken under ny mandatperiod och därmed förutsättningarna för Arbetsförmedlingens anslag och ersättningar till kommuner. Det beror också på att många av de som framöver behöver kommunens stöd till egen försörjning kräver mer sammansatta insatser med andra former av praktik eller arbetsträning.

Arbetsförmedlingens stopp för extratjänster från och med 2022 leder till att en allt större andel av arbetsmarknadsanställningar blir i en annan anställningsform med mindre lönestöd från Arbetsförmedlingen. För *extratjänster* täckte lönestödet hela lönekostnaden för den enskilde, medan det för andra typer av arbetsmarknadsanställningar (till exempel *utvecklingsanställningar*, *offentligt skyddade anställningar*, *nystartjobb* och *introduktionsjobb*) endast täcker 20–80 procent av lönekostnaden.

För att kunna finansiera de merkostnader som uppstår till följd av förändringarna hos Arbetsförmedlingen arbetar verksamheten med hur de framtagna platserna i staden används och vilka anställningsformer som tillämpas. Nämnden ansöker också i maj om medel från kommunstyrelsens budget för *Jobbpakt* (planerat ärende på arbetsmarknads- och socialnämndens sammanträde den 31 maj, ASN-2023-6716). Av den totala ansökan på 23,9 miljoner kronor avser 15 miljoner kronor finansiering av arbetsmarknadsanställningar och resterande knappt 9 miljoner kronor sommarpraktik för unga och sommarjobb inom *Ung i Sommar*. Av den totala ansökan på 23,9 miljoner finns cirka 4 miljoner kronor sedan tidigare med i prognosen som en budgeterad extern intäkt.

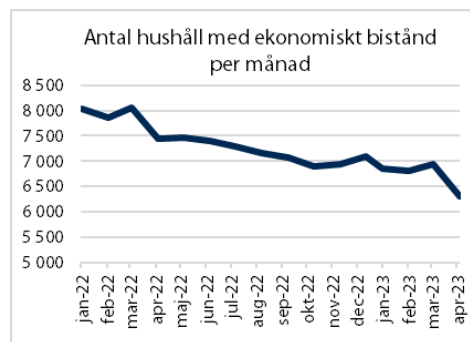
Det prognostiserade överskottet för utbetalningar av ekonomiskt bistånd möjliggör en växling av kommunbidrag till finansiering av arbetsmarknadsanställningar istället för att nyttja den förvaltningsövergripande reserven. Förvaltningen planerar att genomföra sådan växling successivt under året, för att säkerställa en balans i finansieringen av såväl arbetsmarknadsinsatser som ekonomiskt bistånd.

Utbetalt ekonomiskt bistånd

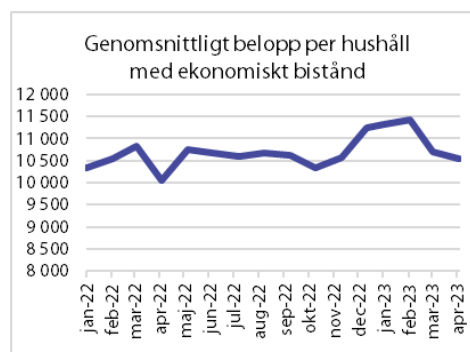
Budgeten för utbetalt ekonomiskt bistånd omfattar kostnader för utbetalt ekonomiskt bistånd och intäkter i form av återbetalningar av bistånd samt kostnadsersättningar för bistånd från exempelvis Migrationsverket. För perioden januari–april redovisas ett överskott i förhållande till budget på 51 miljoner kronor till följd av att utbetalningarna fortsatt minska under våren. Totalt prognostiseras en nettokostnad på 851 miljoner kronor för 2023, vilket medför ett överskott i förhållande till budget på 172 miljoner kronor. Nettokostnaderna förväntas därmed minska med drygt 7 procent jämfört med 2022 och 24 procent jämfört med 2020, vilket är det år då kostnaderna var som högst.

Antalet hushåll har fortsatt minska under 2022 och utvecklingen hittills under våren 2023 följer samma trend som förra året. Antalet hushåll ökade något i mars men minskade igen i april. Den minskande trenden bedöms fortsätta året ut, med viss variation per månad. Till exempel bedöms antalet hushåll, liksom tidigare år, öka under sommaren då unga vuxna som avslutat gymnasieskolan betraktas som egna hushåll (istället för att ingå i sina föräldrars) och studenter som saknar inkomst från CSN söker försörjningsstöd i avvaktan på löneinkomster från arbete. Under hösten när bland annat utbildningar sätter igång igen minskar vanligen antalet hushåll. För helåret prognostiseras ett genomsnitt på drygt 6 500 hushåll per månad, att jämföra med snittet på knappt 7 400 hushåll per månad under 2022.

Kostnaderna per hushåll fortsätter öka något, men inte i den takt som befarades i början av året. Utbetalning av statligt elstöd till hushållen har bidragit till en minskad kostnad i mars och april. Bedömningen är att genomsnittet per månad för hela 2023 ökar med 5 procent i förhållande till 2022 års genomsnitt, vilket är väsentligt lägre än den ökning som befarades i nämndsbudget 2023. Ökade elkostnader har fortfarande stor påverkan på kostnaderna per hushåll, men även ökade hyres- och livsmedelskostnader bedöms bidra till kostnadsökningen. En fortsatt förstärkt a-kassa och stärkta bostadsbidrag till barnfamiljer bidrar samtidigt till att dämpa behovet av försörjningsstöd.

Det prognostiserade överskottet för utbetalningar av ekonomiskt bistånd möjliggör en växling av kommunbidrag till finansiering av arbetsmarknadsanställningar istället för att nyttja den förvaltningsövergripande reserven. Förvaltningen planerar att genomföra sådan växling successivt under året, för att säkerställa en balans i finansieringen av såväl arbetsmarknadsinsatser som ekonomiskt bistånd.

Verksamhetsområde Individ och familj

Verksamhetsområdet *Individ och familj* är nämndens största med totalt drygt 1,7 miljarder eller 42 procent av nämndens kommunbidrag. Nästan hälften av budgeten, 46 procent, utgörs av kostnader för externt köpt vård, och resterande budget fördelar sig mellan myndighetsfunktion och egna insatser. Budgeten för egna insatser har vuxit successivt de senaste åren i syfte att uppnå en ökad flexibilitet att möta Malmöbornas behov och en ökad effektivitet i nyttjandet av verksamhetens resurser. Framför allt utvecklas insatser inom öppenvård och stödboende.

Utvecklingen av ekonomin inom verksamhetsområdet påverkas dels av samhällsutvecklingen, dels av specifika händelser i staden såsom skjutningar och polisens insatser mot gängkriminalitet. Arbetet har också det senaste året påverkats av den desinformationskampanj om svensk socialtjänst som fått stor spridning i sociala medier. Arbetet med trygg och säker arbetsplats är därför fortsatt viktigt och prioriterat.

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott för perioden januari–april på cirka 16 miljoner kronor. Överskottet avser främst externt köpt vård, där kostnaderna blivit drygt 8 miljoner kronor lägre än budgeterat. Orsaken är att prisökningarna för insatser ännu inte blivit så höga som befarades i budgeten, framför allt avseende institutionsplaceringar. Förväntan är dock att prisökningarna inträder senare under 2023 eller 2024, beroende på avtalens utformning avseende prisjusteringar. Även myndighetsfunktionen redovisar överskott för perioden till följd av vakanta tjänster.

Under året väntas kostnaderna öka och för hela 2023 prognostiseras ett underskott på 20 miljoner kronor, vilket motsvarar 1,2 procent av tilldelat kommunbidrag. Underskottet fördelar sig mellan insatser i extern och egen regi och reduceras av överskott avseende myndighetsfunktionen. Nedan följer en redogörelse för

budgetavvikelse utifrån de största insatsformerna som ingår i verksamhetsområdet. Nämnden beslutade vid sitt sammanträde i april om att ansöka hos kommunstyrelsen om totalt 8 miljoner kronor för sociala insatser och lokal utveckling, varav cirka 5 miljoner kronor avser verksamhet inom *Individ och familj* (ASN 2023-04-26, §119, ASN-2023-5446). Om ansökan beviljas kommer det att påverka prognosen för verksamhetsområdet.

I nämndsbudgeten konstaterades att bedömningen av verksamhetsområdets ekonomi är förknippad med stor osäkerhet avseende bland annat inflödet av orosanmälningar och behovet av insatser till barn och unga med begynnande eller pågående kriminalitet eller med identifierade riskfaktorer för kriminalitet. Av denna anledning avsattes medel i den förvaltningsövergripande reserven för att kunna balansera ekonomin under året. En stor del av det prognostiserade underskottet avser utökning av insatser i egen regi, såsom stödboende, vilket förbättrar nämndens möjligheter till ett mer effektivt nyttjande av resurser. För att säkerställa långsiktigt stabila förutsättningar för den verksamhet som nu byggs upp föreslås att nämnden omfördelar medel från den övergripande reserven. Då verksamhetsområdet redovisar överskott för perioden föreslås en första omfördelning av kommunbidrag som finansierar de nya eller utökade verksamheternas resursbehov till och med augusti 2023, totalt knappt 8 miljoner kronor. I samband med *Delårsrapport 2023* i september kommer en ny bedömning göras av verksamhetsområdets ekonomiska läge och eventuella behov av ytterligare omfördelning av resurser, med beaktande av ansökan hos kommunstyrelsen som beskrivits ovan.

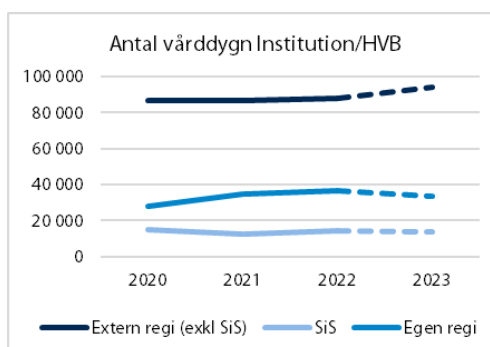
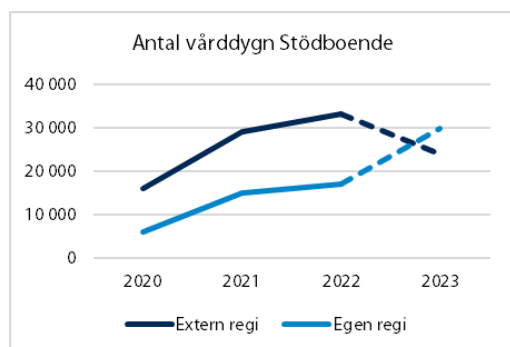
Placeringar i familjehem och jourhem

Familjehemsvård ska i första hand eftersträvas i släktinghem och i av förvaltningen rekryterade familjehem. Vid bristsituationer anlitas så kallade konsulentstödda familjehem. Barn och unga kan också tillfälligt placeras i jourhem i väntan på en mer varaktig familjehemsplacering.

Behovet av familjehemsplaceringar av barn och unga är fortsatt högt under 2023 och antalet vårddygn bedöms öka med drygt 3 procent. Samtidigt bedöms den genomsnittliga kostnaden per dygn bli något lägre än budgeterat. Sammantaget prognostiseras därmed ett överskott för familjehemsplaceringarna på knappt 6 miljoner kronor för 2023. Budgeten för verksamheten förstärktes med 14 miljoner kronor för att kompensera för höjda ersättningsnivåer, men kostnadsökningen har än så länge inte blivit så stor som befarades.

Institutionsvård för barn, unga och vuxna

För institutionsplaceringar av barn, unga och vuxna prognostiseras ett underskott på 19 miljoner. Av underskottet är 9 miljoner kronor hänförligt till externa placeringar och 10 miljoner kronor hänförligt till verksamhet i egen regi. Underskottet, för såväl egen som extern regi, avser främst placeringar i *stödboende för barn och unga 16–20 år*. Förklaringen är att antalet vårddygn prognostiseras överstiga budgeterad nivå med närmare 30 procent. Det pågår ett arbete med en utökning av stödboende i egen regi, vilket innebär uppstartskostnader under 2023 samtidigt som det tar tid att växla över pågående insatser från extern regi till egen regi. På längre sikt bedöms stödboende i egen regi vara mer kostnadseffektivt än externa motsvarigheter och utökningen av verksamheten bedöms ge positiva effekter på kostnaderna för extern vård 2024. Nedanstående diagram visar den prognostiserade utvecklingen av antalet vårddygn jämfört med tidigare år i såväl stödboende som övriga institutionsformer.

Prognosen avseende övriga placeringar på HVB, SiS-institution och andra institutioner visar sammantaget på ett mindre överskott på 3 miljoner kronor. Trots att antalet värddygn bedöms överstiga budgeterad nivå med knappt 2 procent blir de totala kostnaderna lägre än budgeterat. Detta beror på att priserna för placeringarna i genomsnitt än så länge inte ökat så mycket som budgeterat.

Insatser i öppenvård

För insatser i öppenvård prognostiseras ett underskott på totalt drygt 9 miljoner kronor. Av underskottet är knappt 6 miljoner kronor hänförligt till externt köpt öppenvård, framför allt för vuxna, och drygt 3 miljoner kronor till nämndens egen verksamhet.

Inom verksamheten pågår fortfarande en satsning för att öka insatserna i egen regi, särskilt för barn och unga, och därmed minska köp av vård från externa aktörer ytterligare. Flera av de verksamheter som startat upp under 2021 och 2022 utökas nu för att kunna ta emot fler Malmöbor (till exempel *Strukturerad öppenvård i Malmö (SÖM)*, *Ljftet*, *Klivet*, *Flexet* och *hemmabaserad familjebehandling*). Bland verksamheternas främsta målgrupper finns ungdomar i åldrarna 12–18 år med ett normbrytande beteende, begynnande kriminalitet eller psykisk ohälsa i kombination med omsorgsbrist/bristande föräldraförmåga. Även vuxna med missbruk och/eller bristande föräldraförmåga är en viktig målgrupp.

På längre sikt väntas nya verksamheter leda till minskade köp av extern öppenvård men också av extern institutionsvård för barn och unga, genom förebyggande och stödjande insatser. Effekterna på extern öppenvård uppgår ännu inte till den nivå som budgeterats, även om de faktiska kostnaderna för extern öppenvård prognostiseras minska med 7 procent jämfört med föregående år.

Placeringar av ensamkommande barn

Inom verksamhetsområde *Individ och familj* hanteras mottagandet av ensamkommande barn, som placeras i exempelvis stödboende, HVB eller familjehem. Mottagandet av vuxna och familjer hanteras inom verksamhetsområde *Boende, tillsyn och service*. Rysslands invasion av Ukraina fortsätter att påverka prognosen för mottagandet av ensamkommande barn, även om mottagandet från Ukraina inte blivit så stort som tidigare befarades.

Mottagandet av ensamkommande barn har minskat de senaste åren. Efter de stora flyktingströmmarna till Europa under 2015 och 2016 har mottagande sjunkit, och pandemin har bidragit ytterligare till att antalet flyktingar minskat. Under 2022 befarades en stor ökning av antalet ensamkommande barn, till följd av Rysslands invasion av Ukraina, men Migrationsverkets tidiga höga prognoser har inte infriats. Sammantaget har detta inneburit att mottagandet av ensamkommande barn från Ukraina kunnat hanteras inom befintligt uppbyggd kapacitet inom verksamhetsområde *Individ och familj*. Den tillfälligt utbyggda organisation som planerades under 2022 har därmed inte behövt införas.

Sammantaget prognostiseras ett mindre underskott för placeringar av ensamkommande barn på 1,3 miljoner kronor. Underskottet förklaras av att ersättningarna från Migrationsverket inte fullt ut täcker verksamhetens kostnad för placering på HVB eller stödboende. Underskottet reduceras av att många mottagna barn från Ukraina placeras i släktinghem med låg kostnad för verksamheten, medan ersättningen från Migrationsverket är ett fast belopp per barn och dygn, vilket genererar ett litet överskott.

Verksamhetsområde Boende, tillsyn och service

Verksamhetsområdet *Boende, tillsyn och service* har en total budget 2023 på 403 miljoner kronor eller 10 procent av nämndens kommunbidrag. Budgeten består till drygt 60 procent av kostnader för insatser till hemlösa, där boendekostnader utgör den övervägande delen. Resterande delar av budgeten omfattar bland annat flyktingmottagande, enheten för överförmyndarärenden, tillståndsenheten samt en enhet för administration och service till socialtjänstkontoren inom förvaltningen. Verksamhetsområdets budget har minskat de senaste åren, dels till följd av minskade faktiska kostnader för framför allt hemlöshet, dels till följd av att kostnader och kommunbidrag flyttats över till andra verksamhetsområden, främst *Individ och familj*.

För perioden januari–april redovisas ett underskott på knappt 6 miljoner kronor, som främst avser boende för hemlösa i egen och extern regi. Underskottet avseende hemlöshet reduceras av överskott till följd av statlig ersättning för evakueringsplatser för flyktingar från Ukraina.

För 2023 prognostiseras ett underskott på totalt 33 miljoner kronor, vilket motsvarar drygt 8 procent av tilldelat kommunbidrag. Underskottet förklaras framför allt av att kostnader för hemlöshet beräknas bli högre än budgeterat, vilket förklaras mer nedan. Underskottet begränsas av att överskottet avseende flyktingmottagande består året ut.

I nämndsbudgeten konstaterades att bedömningen av verksamhetsområdets ekonomi är förknippad med osäkerhet avseende bland annat kostnadsutvecklingen för de akutboenden som startade upp vid årsskiftet samt för skyddat boende. Av denna anledning avsattes medel i den förvaltningsövergripande reserven för att kunna balansera ekonomin under året. Prognosen visar på att antalet boendedygn och kostnader för dessa ökat mer än tidigare bedömningar, vilket föranleder ett ökat resursbehov i verksamheten. Samtidigt har en intern utredning startat för att analysera vad som ligger bakom det ökande antalet dygn och vilka åtgärder som är möjliga att vidta för att människor i behov av stöd och hjälp ska komma vidare i långsiktigt hållbara lösningar.

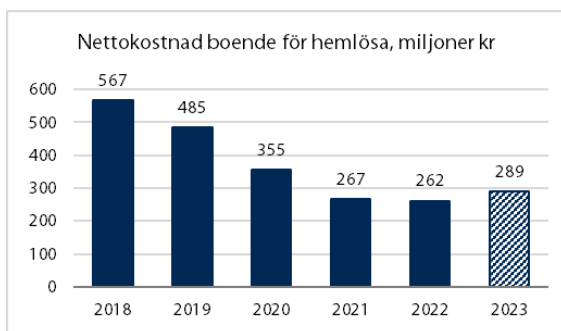
För att säkerställa finansieringen av verksamheten i väntan på utredningen föreslås att nämnden omfördelar medel från den övergripande reserven. Då verksamhetsområdet prognostiserar överskott för intäkter från Migrationsverket föreslås en första omfördelning av kommunbidrag som finansierar prognostiserat underskott avseende hemlöshet till och med augusti 2023 med avräkning för överskottet avseende flyktingmottagande, totalt knappt 20 miljoner kronor. I samband med *Delårsrapport 2023* i september kommer en ny bedömning göras av verksamhetsområdets ekonomiska läge och eventuella behov av ytterligare omfördelning av resurser.

Hemlöshet

Budgeten för hemlöshet omfattar huvudsakligen direkta boendekostnader när kommunen ordnar boende åt hemlösa hushåll, men också vissa indirekta kostnader för tillsyn i boendena samt för bokningscentralen som hanterar avtal och fördelar platser.

Under 2021 och 2022 skedde förändringar som påverkar utvecklingen av kostnader för hemlösa. Ansvaret för tre placeringsformer – stödboende, korttidsvård och arbetskooperativ – överfördes till verksamhetsområde *Individ och familj* eftersom insatserna huvudsakligen är vårdinsatser snarare än boendeinsatser. När ansvaret för insatserna överfördes flyttades också kommunbidrag som finansierar kostnaderna. Överföringen syftade till att säkerställa att verksamhetsansvar och budgetansvar hänger samman inom respektive verksamhetsområde, men också att förtydliga uppföljningen av kostnader för hemlöshet. Stödboende var sedan tidigare en avgränsad insatsform inom insatser för hemlösa och statistiken över kostnader och boendedygn har därför kunnat rensas även historiskt för bättre jämförbarhet. Samma möjlighet saknas för korttidsvård och arbetskooperativ, som fram till 2021 inte fanns som egna insatsformer i verksamhetssystemet. Vilken inverkan detta har på kostnadsstatistiken förklaras mer nedan. Här i rapporten redovisas kostnader för hemlöshet så som de avgränsas från och med 2022.

För 2023 prognostiseras ett sammantaget budgetunderskott på 43 miljoner kronor, varav 12 miljoner kronor avser egen regi och resterande 31 miljoner kronor avser extern regi. Underskottet i egen regi förklaras huvudsakligen av uppstarten av akutboende i egen regi för personer i snabbt behov av tak över huvudet. Verksamheten startade som alternativ till tidigare externa platser, till följd av brist på anbud vid upphandling. På akutboendet erbjuds sovplats, kvällsmat och frukost. Kostnaderna för verksamheten har blivit högre än planerat såväl avseende personal som lokaler. Underskottet i extern regi beror på att antalet boendedygn överstiger budgeterad nivå med mer än 50 procent, kopplat till placeringar till följd av våld i nära relation och av personer som vill komma från en kriminell livsstil. En intern utredning har påbörjats för att analysera vad som ligger bakom det ökande antalet dygn och vilka åtgärder som är möjliga att vidta för att människor i behov av stöd och hjälp ska komma vidare i långsiktigt hållbara lösningar.

De totala nettokostnaderna för boende för hemlösa prognostiseras uppgå till 289 miljoner kronor 2023, vilket innebär en ökning i förhållande till föregående år med 10 procent. Diagrammet visar kostnadsutvecklingen för boende för hemlösa de senaste åren. Som beskrivits ovan påverkas kostnadshistoriken av förändringarna avseende framför allt korttidsboende och arbetskooperativ. Under 2021 skedde en gradvis omklassificering av pågående insatser för att säkerställa korrekt

beslutsfattande och dokumentation. Före omkopplingen är det inte möjligt att urskilja dessa kostnader från övriga hemlöshetsinsatser. Det innebär att kostnaderna under 2021 successivt minskat till följd av att kostnadsansvaret överförts till *Individ och familj*. Bedömningen är att kostnaderna som överfördes motsvarade ungefär 27 miljoner kronor för 2021.

Flyktningmottagande

Ansvaret för flyktningmottagandet inom arbetsmarknads- och socialnämnden är fördelat så att verksamhetsområde *Boende, tillsyn och service* ansvarar för vuxna och familjer, medan verksamhetsområde *Individ och familj* ansvarar för ensamkommande barn. Under 2022 utökades organisationen inom *Boende, tillsyn och service* för att hantera det ökade mottagande av flyktingar från Ukraina. Fokus har hittills legat på att anskaffa och fördela boendeplatser. Flyktningmottagandet har dock inte blivit så stort som tidigare befarades, varken från Ukraina eller övriga delar av världen.

Verksamheten prognostiserar ett överskott på knappt 10 miljoner kronor, vilket är helt hänförligt till mottagandet av flyktingar från Ukraina. Ersättningsarna för platser och beredskap för mottagande inom ramen för EU:s massflyktsdirektiv överstiger hittills nämndens direkta kostnader för mottagandet.

Överförmyndarenheten

För överförmyndarenheten prognostiseras ett underskott på knappt 2 miljoner kronor till följd av högre personalkostnader än budgeterat. Verksamheten har länge legat efter med granskningen av inkomna årsräkningar från ställföreträdare, men har nu slutfört rekryteringar av tidigare vakanta tjänster och förstärkt verksamheten ytterligare. Verksamheten fortsätter också att arbeta aktivt med att främja en god arbetsmiljö och utveckla arbetet på enheten. Under hösten 2022 och våren 2023 genomfördes också ett digitaliseringsprojekt med skanning av arkiv och införande av digital hantering av årsräkningar. Den ökade personalkostnaden för projektanställningarna bidrar till underskottet men väntas i längden innebära en mer effektiv handläggning av ärenden.

Verksamhetsområde Stab och förvaltningsövergripande kostnader

Verksamhetsområde *Stab och förvaltningsövergripande kostnader* är nämndens minsta med en budget på knappt 280 miljoner kronor eller knappt 7 procent av nämndens kommunbidrag. Av verksamhetens budget utgör 110 miljoner kronor en reserv som avsattes i nämndsbudgeten. Syftet med att avsätta medel i en övergripande reserv är att kunna följa den ekonomiska utvecklingen i verksamhetsområdena och löpande under året utvärdera vilka satsningar eller omfördelningar som är strategiskt viktiga eller nödvändiga för att parera den ekonomiska utvecklingen.

För perioden januari–april redovisas ett överskott på 42 miljoner kronor, vilket huvudsakligen förklaras av att medel avsatta inom den centrala reserven ligger jämnt fördelade över året och ännu inte förbrukats.

För helåret prognostiseras ett överskott på totalt 21 miljoner kronor. Av de 110 miljoner kronor som avsatts i centrala reserven beräknas drygt 17 miljoner kronor tas i anspråk för effekter av löneöversyn utöver det som redan ligger i verksamheternas budgetar. Nämnden beslutar om denna omfördelning i samband med beslut om *Ekonomisk prognos*. Ytterligare omfördelning från reserven föreslås till verksamhetsområde *Individ och familj* med anledning av ökade kostnader för verksamhet i egen regi samt till verksamhetsområde *Boende, tillsyn och service* med anledning av ökade kostnader för akutboende och boende

för våldsutsatta. Mer om dessa omfördelningar och effekterna av dem följer i *Delårsrapport 2023* i september.

Den totala prognosen på verksamhetsområdet har justerats ner med 61 miljoner kronor för att spegla den osäkerhet som råder för nämndens totala prognos. Utvecklingen avseende ekonomiskt bistånd följer i nuläget en positiv trend, men erfarenhet visar att förändringar i samhällsekonomin kan få snabbt genomslag på försörjningsstödet. Verksamhetsområdenas prognoser avseende bland annat arbetsmarknadsanställningar, externt köpt vård och flyktingmottagande är också förknippade med stor osäkerhet och stora risker för snabba förändringar. Utfallet kommer att följas noggrant under året och prognoserna uppdateras löpande, med en djupare uppföljning i *Delårsrapport 2023* i september.

Analys av avvikelser i förhållande till nämndens investeringsram

Nämnden har för 2023 tilldelats en investeringsram om totalt 8 miljoner kronor. Nämndens investeringsutgifter avser främst inköp av inventarier samt kostnader för ombyggnader och uppdateringar av säkerhets- och brandskyddssystem i verksamheternas lokaler. Nivån på nämndens investeringsram utgår från nämndens bedömning och begäran enligt budgetskrivelsen inför 2023, som upprättades i mars 2022. Nämndens investeringsnivå låg då på omkring 4–6 miljoner kronor årligen, vilket föranledde den låga bedömningen även inför 2023.

Under 2022 uppstod ett läge där flera stora lokalprojekt slutfördes samtidigt sent under året. Det handlade dels om en större flytt av verksamheter som bland annat bedriver arbetsmarknadsinsatser och arbetsmarknadsutbildningar, dels om en större omlokalisering av nämndens socialtjänstkontor. Omflyttningen av socialtjänstkontoret var en följd av den omorganisering av verksamheten som genomfördes under 2020 och 2021. Under året genomfördes också en omflyttning av verksamhet till följd av tidigare avflyttning från en lokal som fastighetsägaren ville använda till andra ändamål. Dessutom startade nämnden snabbt upp akutboende för hemlösa i egen regi för att ha verksamhet redo när upphandlade avtal löpte ut i december 2022, vilket innebar sent tillkomna investeringsutgifter under året.

Ovanstående lokalförändringar innebar att nämndens investeringsutgifter ökade kraftigt under förra året, och det sena genomförandet under 2022 av flera av lokalförändringarna kan innebära ytterligare investeringsutgifter under 2023.

De senaste åren har förvaltningens organisation för lokalförsörjning och lokalfrågor förstärkts. Lokalenheten har i uppdrag att säkerställa en god lokalförsörjning och en trygg och säker arbetsmiljö för medarbetare i verksamheterna. Ett utvecklingsarbete pågår kring förvaltningens interna lokalförsörjningsprocesser samt processer för underhåll och utveckling av befintliga lokaler. I takt med att lokalsamordningen utvecklats har områden identifierats där underhållet är eftersatt och åtgärder behöver genomföras. Bland annat handlar det om åtgärder avseende säkerhetssystem och brandskydd i ett flertal objekt.

Sammantaget innebär ovanstående att nämnden ser behov av att höja sin investeringsnivå under 2023 och kommande år. Prognosen, utifrån genomförda och planerade åtgärder i lokaler, pekar mot att investeringsutgifterna kan komma att uppgå till 15 miljoner kronor i år. Nämnden ansöker därför i samband med *Ekonomisk prognos* hos kommunstyrelsen om en utökad investeringsram för året. Nämnden avser också att i *Budgetskrivelse 2024* begära en utökad investeringsram för kommande år, i syfte att komma ikapp med det underhåll som är eftersatt. Samtidigt fortsätter utvecklingen av nämndens processer för styrning och planering av investeringar och lokalförsörjning.

Nämndens bedömning är hittills att ökade driftkostnader till följd av den förhöjda investeringsnivån kan hanteras inom befintlig kommunbidragsram.

Resultaträkning

Tkr	Prognos	Budget	Avvikelse
Bidrag	384 318	239 618	144 700
Övriga intäkter	105 981	104 081	1 900
Totala intäkter	490 299	343 699	146 600
Lönekostnader	-1 451 790	-1 312 922	-138 868
PO-Pålägg	-621 017	-559 202	-61 815
Övriga personalkostnader	-39 320	-39 968	648
Totala personalkostnader	-2 112 127	-1 912 092	-200 035
Lokal- och markhyror	-225 400	-224 400	-1 000
Övriga kostnader	-2 075 067	-2 209 502	134 435
Avskrivningar	-6 666	-6 666	0
Totala övriga kostnader	-2 307 133	-2 440 568	133 435
Nettokostnad exkl. finansnetto	-3 928 961	-4 008 961	80 000
Kommunbidrag	4 009 794	4 009 794	0
Finansiella intäkter			
Finansiella kostnader	-833	-833	0
Resultat	80 000	0	80 000
Nettokostnad	-3 929 794	-4 009 794	80 000